

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ

V ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ГЛОБАЛЬНИЙ СВІТ І УКРАЇНА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПОШУК ВІДПОВІДЕЙ

28 листопада 2025 р., м. Харків, Україна

С **М** **А** **Й** **Б** **У** **Т** **Н** **Є**

У ІСТОРИЧНІ НАУКИ
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Ч ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ
ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

А ЮРИДИЧНІ НАУКИ

С ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ
МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Н ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

І СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

С ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Т ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
КУЛЬТУРОЛОГІЯ

В СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ
ХАРКІВСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПОЛІТОЛОГІВ

ГЛОБАЛЬНИЙ СВІТ І УКРАЇНА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПОШУК ВІДПОВІДЕЙ

Матеріали
V Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 28 листопада 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
№ 738 від 27 жовтня 2025 р.*

Редакційна колегія:

Панфілов О. Ю., доктор філософських наук, професор (голова);
Погрібна В. Л., докторка соціологічних наук, професорка;
Прудников В. А., кандидат юридичних наук, доцент;
Смолянук В. Ф., доктор політичних наук, професор;
Чернишова Т. О., кандидатка філологічних наук, доцентка

Г54 **Глобальний світ і Україна: сучасні виклики та пошук відповідей** : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 листопада 2025 р.) / [редкол.: Панфілов О. Ю. (голова), Погрібна В. Л., Прудников В. А. та ін.] ; Аналіт. центр сучас. гуманітаристики ; Харків. асоц. політологів. – Харків : Право, 2025. – 114 с. – DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178617790>.

ISBN 978-617-8617-79-0

Матеріали конференції містять доповіді, у яких висвітлено глобальні виклики сучасного світу, російсько-українську війну і ядерний чинник, проблеми сучасної біополітики, питання академічної доброчесності проти недобросовісного використання штучного інтелекту; розглянуто політичні, економічні, правові, педагогічні, психологічні аспекти буття українського народу в умовах війни, молодіжну міграційну політику в поствоєнній перспективі.

УДК 001+004.8+005+070+159.9+31+32+33+34+35+36+37+65+7.01+81

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори.

© ГО «Аналітичний центр сучасної гуманітаристики», 2025

© Харківська асоціація політологів, 2025

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

ISBN 978-617-8617-79-0

Требін М. П.,
доктор філософських наук, професор,
Харківський національний економічний
університет
імені Семена Кузнеця

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО СВІТУ

Минуле століття, протягом якого відбувся історичний перехід від індустріалізму до постіндустріалізму, принесло дві світові війни, десятки революцій і сотні локальних конфліктів, «холодну війну», Хіросіму і Нагасакі, Чорнобиль. Геополітичні розломи ХХ століття продемонстрували всьому світу, наскільки крихким є всесвітня рівновага і як швидко вона може бути зруйнованою. Поряд з цим висновком, політики і вчені розвинених країн прийшли до усвідомлення того, що світові процеси потребують постійного контролю і управління, і той, хто першим зможе запропонувати свій прогноз, буде визначати, або принаймні контролювати, майбутній вектор світового розвитку. Не випадково перші тези про глобальні проблеми людства з'явилися в надрах «Римського клубу», до складу якого увійшли в основному вчені, політики і бізнесмени розвинених країн.

Перша доповідь Клубу «Межі зростання» (1972) [1] була складена науковою групою під керівництвом американського вченого Денніса Медоуза з дружиною Данеллою під впливом ідей професора прикладної інформатики і кібернетики Джея Райта Форрестера з Массачусетського технологічного інституту, який у своїй книзі «Світова динаміка» (1971) [2] передбачав неминучість всесвітніх катастроф на початку ХХІ століття. Медоузи акцентували увагу на експоненційному (прогресуючому) зростанні населення, що може привести до нестачі ресурсів (як харчових, так і сировинних), які при сучасних темпах зростання індустрії виснажаться через 50–100 років. Як засоби для запобігання майбутніх катастроф школа Медоузів висунула план реалізації трьох глобальних технологій: 1) стабілізація населення; 2) зелені технології (слаборозвинені країни не мають права використовувати забруднюючі технології, за допомогою яких держави-лідери добивалися свого статусу); 3) обмеження достатку (доступ до життєвих благ заморожується для країн, що ще не володіють технологією циклу розширеного відтворення). Примітно, що якщо перші прогнози Медоузів 1972 р. хоча і отримали широкий суспільний резонанс, були зустрінуті в цілому скептично,

то проєкт 1990-х, що передбачав географічну диференціацію «меж зростання», отримав широку підтримку на Заході (активним її прихильником виступив зокрема 45-й віцепрезидент США (1993–2001) Альберт Арнольд Гор).

Друга доповідь «Римського клубу», написана в 1974 р. колективом авторів під керівництвом сербського вченого Михайла Месаровича і директора інституту теоретичної механіки в ФРН Едуарда Пестеля [3], у центр уваги поставила модель всесвітнього світового господарства, що складається з 10 географічних регіонів: Північна Америка, Західна Європа, Японія, інші розвинені країни, соціалістичні країни і країни, що розвиваються. Розв'язання кризових ситуацій буде залежати від того, вважали автори, який з двох шляхів – недиференційоване зростання, що неминуче веде до катастрофи, або органічне зростання і розвиток вибере людство. Міркування про взаємозалежність регіонів і небажаність зростання деяких з них відкрито висловлювали інтереси насамперед тих країн, які займають «вищі рівні» в ієрархії. По суті справи, окремим країнам та регіонам нав'язувалася політика застою економіки або технологічної модернізації з обов'язковою умовою лібералізації політичної системи.

У 1977 р. під керівництвом угорського вченого Ервіна Ласло була підготовлена чергова доповідь «Глобальні цілі і всесвітня солідарність. Проєкт для «Римського клубу» про якості людини», де постулюється важливість «людського чинника»: корінні проблеми століття «треба шукати не поза людиною, а в ній самій». Свої ідеї Ласло продовжив у доповіді «Цілі людства» [4], закликаючи об'єднати зусилля науки і релігії для формування концепції американського зразка, яка стирає межі між різними релігіями.

У 1979 р. з'явилися відразу дві доповіді «Римському клубу»: «Енергія: зворотний рахунок» французького вченого Тьєррі де Монбріаля [5] і «Немає меж навчанню» Джеймса Боткіна, Махді Ельманджри і Мірчі Малиці [6], що закликали до активного формування майбутнього.

У 80-і роки були представлені доповіді іншого напрямку – об'єднані проблемою взаємин між «Північчю» і «Півднем», розриву між розвиненими країнами і країнами, що розвиваються. Це роботи Моріса Герньє, співробітника міністерства національної економіки Франції «Третій світ – три чверті світу» (1980) [7]; «Імперативи співпраці між Північчю і Півднем» (1981) Жана Сен-Жура [8], директора Департаменту економічного прогнозування міністерства фінансів Франції; «Третій світ здатний себе прогодувати» (1984) Рене Ленуара [9] і «Революція босоніж» (1988) Бертрана Шнайдера [10]. За цими доповідями пішли й інші, в основі яких все більш чітко прогляда-

лася доктрина мондіалізму (глобалізму), що заперечує «традиційні» етнічні та соціокультурні погляди і проголошує неминучість глобального світового порядку, без якого розв'язання загальнопланетарних проблем здійснити неможливо.

Зазначеної прогностичної практики дотримуються багато американських та західноєвропейських вчених, які підтримують ідеї «Римського клубу» або брали в його роботі безпосередню участь. Наприклад, у концепції Германа Кана [11–13] – американського футуролога, засновника і директора Гудзонівського інституту, що став надалі міжнародним центром з «дослідження майбутнього», запропонована так звана американоцентрична модель майбутнього, за якою США, експортуючи американські технології і свій спосіб життя, тип культури в різні регіони світу, викличуть падіння народжуваності в світі, перебудову психології в країнах «третього світу» в дусі прагматизму і споживацтва. Безліч прийдешніх проблем, з точки зору Кана, буде пов'язано з виникненням світової «суперіндустріальної» економіки, яка має на увазі широке застосування науково-технічних досягнень у сучасній економіці, що може привести до виникнення різних непередбачених явищ. Ці проблеми можуть виявитися найбільш нагальними і драматичними для сучасних суспільств і породжуватися трьома шляхами: 1) ці суспільства стикаються з цілим спектром нових технологічних процесів, які поки ще повністю не контролюються; 2) проблеми виникають у небачених досі масштабах; 3) вони виникають експоненціально, їх можуть і не помічати, поки вони не досягнуть свого критичного моменту. Наприклад, суперіндустріальне зростання може призвести до наступного: екологічної катастрофи в результаті великомасштабного втручання в біосферу; генетичної катастрофи в результаті застосування тисяч нових хімікатів, про наслідки якого сьогодні ми практично нічого не знаємо; всесвітньої епідемії, або «пандемії», як результату поширення подорожей; виникнення нових вірусів, стійких до ліків у результаті надмірного застосування цих ліків; посилення небезпеки Армагеддону в результаті поширення ядерної, термоядерної і біологічної зброї на малі країни мірою того, як наддержави будуть далі розвивати системи руйнівної зброї.

У 1980-х роках Ульріх Бек та Ентоні Гідденс ввели у науковий дискурс поняття «суспільство ризику». Ульріх Бек бачить три види глобальних викликів: 1) екологічні катастрофи, зумовлені високим рівнем техніко-економічного розвитку (парниковий ефект, промислове забруднення, озонова «діра» тощо); 2) екологічні катастрофи, зумовлені низьким рівнем розвитку (дефі-

цит питної води, винищення лісів тощо); 3) катастрофи, зумовлені існуванням зброї масового ураження [14].

Таким чином, якісна сторона визначення глобальних проблем виражається в наступних основних їх характеристиках: по-перше, ці проблеми зачіпають життєві інтереси всього людства і кожної людини окремо; по-друге, вони є об'єктивним чинником подальшого світового розвитку, існування сучасної цивілізації; по-третє, для вирішення (подолання) глобальних проблем потрібні зусилля всіх народів або принаймні більшості населення планети; по-четверте, невирішення і невирішеність глобальних проблем може призвести в майбутньому до непоправних наслідків життєдіяльності для всього людства і кожної окремої людини.

На сьогодні сформувався загальновизнаний блок глобальних проблем, який повністю або частково обговорюється в глобальних прогнозах наукових і політичних інститутів і на зустрічах міжнародного рівня.

Перша група – соціально-політичні проблеми: запобігання ядерної війни; зниження рівня гонки озброєнь; врегулювання регіональних, міждержавних конфліктів; формування ненасильницького світу на основі зміцнення системи загальної безпеки; утвердження довіри між народами тощо.

За даними Стокгольмського міжнародного інституту дослідження миру, на початку 2024 р. дев'ять держав – США (5 044 ядерних боєзарядів), Росія (5 580), Велика Британія (225), Франція (290), Китай (500), Індія (172), Пакистан (170), Північна Корея (50) та Ізраїль (90) – разом мали приблизно 12 121 одиницю ядерної зброї, 9 585 з яких вважалися потенційно придатними для бойового використання [15, с. 261–262]. Постійні погрози Росії застосувати ядерну зброю проти колективного Заходу не дуже сприяє стабільності світового порядку, а з урахуванням неадекватності російського керівництва – усе можливо в нашому світі, про що свідчать події після 24 лютого 2022 р.

У січні 2025 р. Всесвітній економічний форум опублікував свій щорічний Звіт про глобальні ризики [16], у якому досліджуються ключові ризики, з якими зіткнеться світ протягом наступного десятиліття. Звіт об'єднує колективний аналіз понад 900 світових лідерів з бізнесу, уряду, наукових кіл та громадянського суспільства, а також 100 експертів та фахівців з проблем ризиків. Згідно з цим звітом, порівняно з минулим роком ризик «збройного конфлікту на державному рівні» піднявся з 8-го на 1-ше місце в рейтингу за 2025 рік і посідає третє місце на 2027 рік. Світові військові витрати у 2023 р. зростали дев'ятий рік поспіль, досягнувши загалом 2 443 трильйон-

на доларів, причому у 2023 р. спостерігалось різке зростання порівняно з 2022 р. [15, с. 175]. Три чверті світових військових витрат припадали на 10 країн, зміни у витратах яких впливають на світові тенденції. У 2023 р. всі ці країни збільшили військові витрати. США залишаються безумовним світовим лідером за військовими витратами: їхні витрати в розмірі 916 млрд дол. перевищували сумарні витрати інших 9 країн Топ 10 і були у 3,1 рази більшими за витрати наступної за витратами країни – Китаю. Витрати США містили пов'язаний з Україною додатковий бюджет у розмірі 35,7 млрд дол., з яких 25,4 млрд дол. були спрямовані на військову допомогу Україні. У 2023 р. тенденція збільшення військових витрат європейських держав у відповідь на повномасштабне вторгнення Росії в Україну посилилася: 39 із 43 європейських країн збільшили військові витрати. Зростання загальної суми витрат у Європі на 16% було спричинене їх зростанням в Україні на 51% (64,8 млрд дол.) і Росії на 24% (109 млрд дол.) [15, с. 176]. Унаслідок значного збільшення військових витрат країнами Центральної і Західної Європи 10 із 28 європейських країн-членів НАТО досягли або перевищили у 2023 р. орієнтир у 2% ВВП, що є найбільшим показником з моменту встановлення цього орієнтиру у 2014 р. [15, с. 169]. Водночас спостерігається скорочення інвестицій у гуманітарну допомогу, а чисельність миротворчих операцій ООН скоротилася з понад 100 000 миротворців у 2016 р. до приблизно 68 000 у 2024 р. [17].

Друга група – соціально-економічні проблеми: подолання слаборозвиненості і пов'язаної з нею убогості і культурної відсталості; пошук шляхів розв'язання енергетичної, сировинної та продовольчої криз; оптимізація демографічної ситуації; освоєння в мирних цілях космічного простору і Світового океану; створення і використання ресурсозберігаючих промислових технологій тощо.

Нерівність та суспільна поляризація у Звіті визначаються як «важлива пара ризиків, за якими варто стежити, ураховуючи те, наскільки вони можуть бути пов'язані з епізодами соціальної нестабільності, а отже, з внутрішньополітичною та геостратегічною нестабільністю» [16]. Звіт про глобальні ризики звертає увагу на демографічні тенденції, пенсійну кризу і дефіцит робочої сили, які можуть виникнути внаслідок цього. За даними Департаменту ООН з економічних та соціальних справ очікується, що у світі кількість людей віком 65 років і старше зросте на 36%, з 857 млн у 2025 р. до 1,2 млрд у 2035 р. [18]. У країнах Африки на південь від Сахари розташовано багато країн з великою часткою молодого населення, але, за даними Міжнародної

організації праці, 72% молодих працівників (віком від 25 до 29 років) у регіоні не мають стабільної зайнятості [19]. Одним із ключових викликів у наступному десятилітті буде створення достатньої кількості стабільних і високооплачуваних робочих місць.

Третя груп – соціально-екологічні проблеми: забезпечення екологічної безпеки виробництва (включаючи військове), усіх природних і рукотворних умов існування людства; контроль за кліматом і мінімізація озонових «дірок»; запобігання опустелюванню й загибелі лісів; скорочення водних ресурсів і їх забруднення тощо.

Звіт про глобальні ризики Всесвітнього економічного форуму починається із суворой та тривожної оцінки: у 2024 році було перетнуто шість із дев'яти «планетарних меж» для нормального стану навколишнього середовища, а сьома межа опинилася під загрозою. Ці межі мають вирішальне значення для підтримки стабільності світової системи життєзабезпечення, включаючи економіки та суспільства [20]. Зміна клімату є основною рушійною силою кількох інших ризиків, які мають високий рівень, наприклад, вимушена міграція або переміщення. Забруднення є найбільшим екологічним чинником ризику захворювань та передчасної смерті у світі. Його вплив нерівномірний: 92% смертей, пов'язаних із забрудненням, та найбільший тягар пов'язаних з ним економічних втрат припадає на країни з низьким та середнім рівнем доходу [21].

Четверта група – проблеми людини (включаючи людський вимір суспільного прогресу): дотримання основних прав і свобод; забезпечення необхідних життєвих умов людського існування (особливо в слаборозвинених країнах); демократизація суспільних відносин; розвиток і збереження культури; подолання відчуження людини від природи, суспільства, політики і міжнародних відносин тощо.

Найбільшим ризиком у 2027 р. Звіт Всесвітнього економічного форуму вважає дезінформацію та неправдиву інформацію. Все важче сказати, що є правдою, а що ні, що створено штучним інтелектом, а що – людиною [22]. У звіті також обговорюється алгоритмічна упередженість: «Іноді упередженість може бути очевидною. Наприклад, у процесі найму набір біографій, що використовуються як приклади хороших кандидатів, може бути обраний з пулу попередніх кандидатів, усі з яких можуть мати однакову стать, расу чи національність... Особисті упередження осіб, які розробляють припущення моделі, також можуть відігравати певну роль у досягненні несправедливих результатів» [16].

Значним викликом для людства залишається продовольча безпека. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) у 2024 р. зафіксувала у світі рекордні показники глобального голоду. Вперше від початку моніторингу з 2016 р. з критичною нестачею їжі зіткнулися 1,9 млн людей. «Глобальний звіт про продовольчі кризи за 2025 рік малює картину, що вражає. Конфлікти, екстремальні погодні умови та економічні потрясіння є основними рушійними силами (кризи – *М. Т.*), які часто перетинаються», – заявив директор з надзвичайних ситуацій та стійкості ФАО Рейн Паульсен [23]. Фахівці організації підраховали, що у 2024 р. шостий рік поспіль зросли гостра продовольча нестабільність та дитяче недоїдання. Минулого року вони торкнулися понад 295 млн людей у 53 країнах. Такі показники на 5% більші, ніж у 2023 р. При цьому 22,6% населення в регіонах, у яких нестача продовольства найбільш відчутна, стикаються з голодом щонайменше на рівні кризи. У ФАО зауважили, що недоїдання серед дітей досягло «тривожного рівня». У 2024 р. від гострої нестачі їжі постраждали 38 млн дітей віком до п'яти років [24].

Така структуризація викликів є досить умовною, тому що в реальності глобальні проблеми тісно взаємопов'язані не тільки в рамках окремої групи, а й тісно переплетені зв'язками і відносинами між різними групами, взаємно доповнюючи одна одну і ускладнюючи їх розв'язання. Отже, фактично функціонує цілісна система глобальних проблем з багаторівневою структурою. Ці проблеми визначають, на наш погляд, взаємозв'язок між різними міжнародними гравцями («держава – держава», «держава – міжнародна організація» тощо), а також взаємини «суспільство – людина», «людина – держава» і взаємодія «суспільство – природа».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Meadows D. H., Meadows D. L., Randers J., Behrens W. W. III. The limits to growth. A Report for The Club of Rome's Project on The Predicament of Mankind. New York: Universe Books, 1972. 205 p.
2. Forrester J. W. World dynamics. Cambridge, Mass.: Wright-Allen Press, 1971. xiii, 142 p.
3. Mesarovic M., Pestel E. Mankind at the Turning Point: the second report to the Club of Rome. New York: E. P. Dutton & Co., 1974, xiii, 210 p.
4. Goals for mankind: a report to the Club of Rome on the new horizons of global community / Ervin Laszlo, et al. New York: Dutton, 1977. xxi, 434 p.
5. Montbrial T. de. Energy, the countdown: a report to the Club of Rome / with recommendations by Robert Lattès and Carroll Wilson. Oxford; New York: Pergamon Press, 1979. xiii, 256 p.

6. Botkin J. W., Elmandjra M., Malitza M. No limits to learning: bridging the human gap: a report to the Club of Rome. Oxford; New York: Pergamon Press, 1979. xvi, 159 p.
7. Guernier M. Tiers-Monde : trois quarts du monde. Paris: Dunod, 1980. 153, [1] p.
8. Saint-Geours J. L'Impératif de coopération nord/sud; la synergie des mondes. Paris: Dunod, 1980. 124 p.
9. Lenoir R. Le Tiers Monde peut se nourrir: les communautés de base, acteurs du développement: rapport au Club de Rome. Paris: Fayard, 1984. 210 p.
10. Schneider B. The barefoot revolution : a report to the Club of Rome / English version by A. F. Villon. London: IT Publications, 1988. xv, 245 p.
11. The next 200 years: a scenario for America and the world / by Herman Kahn, William Brown, and Leon Martel, with the assistance of the staff of the Hudson Institute. New York: Morrow, 1976. xv, 241 p.
12. Kahn H. The coming boom: economic, political, and social. New York: Simon and Schuster, 1982. 237 p.
13. Kahn H. Thinking about the unthinkable in the 1980s. New York: Simon and Schuster, 1984. 250 p.
14. Beck U. Risk society: towards a new modernity / translated by Mark Ritter. London; Newbury Park, Calif.: Sage Publications, 1992. 260 p.
15. СІПІ 2024: Щорічник: Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека / Пер. з англ.; Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О. Разумкова; Редкол. укр. вид.: О. Мельник (керівник проекту) та ін. Київ: Заповіт, 2025. 704 с.
16. The Global Risks Report 2025. 20th Edition. Insight Report. *World Economic Forum*. URL: https://reports.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_Report_2025.pdf (accessed date: 25.11.2025).
17. Global Peacekeeping Data. *United Nations Peacekeeping Operations*. 31 August 2024. URL: <https://peacekeeping.un.org/en/ data> (accessed date: 25.11.2025).
18. World Population Prospects 2024. *United Nations. Department of Economic and Social Affairs. Population Division*. URL: <https://population.un.org/wpp/> (accessed date: 25.11.2025).
19. Sub-Saharan Africa, April 2024. *International Monetary Fund (IMF). Regional Economic Outlook*. URL: <https://www.imf.org/en/publications/reo/ssa/issues/2024/04/19/regional-economic-outlook-for-sub-saharan-africa-april-2024> (accessed date: 25.11.2025).
20. Planetary Boundaries – defining a safe operating space for humanity. *Potsdam Institute for Climate Impact Research*. URL: <https://www.pik-potsdam.de/en/output/infodesk/planetary-boundaries> (accessed date: 25.11.2025).
21. Fuller R., Landrigan P. J, Balakrishnan K., et al. Pollution and health: a progress update. *The Lancet Planetary Health*. 2022. Vol. 6, Issue 6. P. e535-e547.

URL: [https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196\(22\)00090-0/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(22)00090-0/fulltext) (accessed date: 25.11.2025).

22. Требін М. П., Чернишова Т. О. Боротьба за свідомість людей в епоху постправди. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2021. № 3 (50). С. 153–171.

23. Коваленко А. В ООН заявили про рекордний глобальний голод у 2024 році: яка причина. *Українська правда*. 17.05.2025. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/u-sviti-rekordna-kilkist-lyudey-stiknulisya-z-golodom-308142/> (дата звернення: 25.11.2025).

24. Conflict and climate drive record global hunger in 2024, UN says. *Reuters*. May 16, 2025. URL: https://www.reuters.com/sustainability/climate-energy/conflict-climate-drive-record-global-hunger-2024-un-says-2025-05-16/?fbclid=IwY2xjawKVME1leHRuA2FlbQIxMABicmlkETFOc08xREZmOURwYWWh5WEd5AR5Nl9A9JpTnnuuUORGtZQVCTAYtsA8ndnCHIUgzMvf28K8kyxoyJY4sMDbqcg_aem_pli6a6IOoS0T5J17-M_b1A (accessed date: 25.11.2025).

ЗМІСТ

Секція: Політичні науки

Льченко І. О.

Економічні реформи в Албанії та Чорногорії на сучасному етапі 3

Коган Я. В.

Ядерні погрози РФ в умовах війни: політична криза під маскою психологічної операції..... 6

Марчук С. П.

Ядерна стратегія Російської Федерації та відповідь Заходу: ризики нової гонки озброєнь на тлі війни в Україні. 9

Секція: Економічні науки

Волошина О. О., Азаров М. В.

Лідерство і корпоративна культура у період національних випробувань 13

Герасимчук О. А., Мальчик М. В.

Вплив емоційного маркетингу на рішення покупців..... 17

Гудовсек С. С.

Інтернет-література як продукт споживання на сучасному книжковому ринку..... 21

Федорова А. І.

Сучасні тенденції розвитку цифрових технологій у страхуванні..... 25

Фоміченко І. П., Лисенко Д. Ю., Сибірцев С. О.

Інноваційні інструменти як основа формування сучасної системи антикризового управління підприємством. 29

Секція: Психологічні науки

Самко Т. Д.

Стратегія міжособистісної взаємодії як чинник успішної управлінської діяльності..... 34

Секція: Філософські науки

Куцепал С. В.

Академічна доброчесність проти недобросовісного використання штучного інтелекту..... 37

Палагута В. І.

По той бік сучасної біополітики 39

Секція: Юридичні науки

Петруха М. О.

Відповідальність за порушення валютного законодавства. 44

Сухацька І. Ю., Єфімова І. В.

Особливості призначення товарознавчих експертиз
у кримінальних провадженнях..... 47

Турченко О. Г.

Співробітництво України та Європолу у боротьбі зі злочинністю 50

Секція: Педагогічні науки

Білик В. В.

Переваги та недоліки використання цифрових ресурсів у процесі
навчання німецької мови 54

Білоус А. В.

Роль соціального навчання у формуванні комунікативної
компетентності учнів старшої школи на уроках німецької мови. 57

Бойналович О. О.

Глобалізація як чинник впливу на розвиток освіти. 59

Зайченко А. С.

Когнітивні та соціальні аспекти діалогічної взаємодії в навчанні 62

Котляренко С. В.

Інтерактивні методи як інструмент підвищення ефективності
викладання філологічних дисциплін..... 64

Lechner I. G., Huszti I. I.

The use of digital technologies in e-learning in higher education 67

Штена Л. Г.

Використання інноваційних тренажерів, бізбордів і логопедичних
ігор у розвитку дрібної моторики та мовленнєвих процесів.. 70

Секція: Мистецтвознавство

Гузь А. В.

Мистецька освіта України в контексті сучасних глобальних
перетворень світу..... 73

Демура А. А.

Від «смерті автора» до «автора як свідка»..... 75

Секція: Соціологічні науки

Горпинич О. В., Бурдун Я. В.

Автоматизація та зникнення професій: соціологічний погляд
на виклики майбутнього. 79

Секція: Соціальні комунікації

Нечаєва Н. В.

Молодіжна міграційна політика в поствоєнній перспективі:
медійний вимір. 82

Павлюх М. В.

Проблематика та гігієнічна тематика часопису «Українська
господиня» 85

Секція: Міжнародні відносини

Бєлоус Н. М.

Теоретичні підходи до вивчення міжнародних союзів у системі
міжнародних відносин 89

Пономарьова В. М.

Роль міжнародних гуманітарних організацій у соціальній
підтримці ВПО в умовах війни в Україні. 98

Требін М. П.

Глобальні виклики сучасного світу..... 102

Наукове видання

ГЛОБАЛЬНИЙ СВІТ І УКРАЇНА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПОШУК ВІДПОВІДЕЙ

Матеріали
V Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 28 листопада 2025 р.)

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 02.12.2025. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 6,6. Обл.-вид. арк. 6. Тираж 100 пр. Зам. № 500

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
Е-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
Е-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017